

Özgür dünyanın lideri Trump,

dijital dünyanın lideri olabilecek mi?

Bizler 2017 yılının bu ilk aylarına alışmaya çalışırken, şimdiden uluslararası sistemi şekillendiren 3 fenomenin öne çıktığını görüyoruz: dijitalleşme, bölgesel krizlerden doğan büyük ölçekli göç akınları ve popülizm. Bu üç fenomenin keşiştiği noktada ise dünya bir adamın yükselişine tanık oluyor, ABD'nin yeni Başkanı Donald Trump

Trump'ın büyük sansasyona ve kafa karışıklıklarına sebep olan seçim zaferi, bütün dünyada şok etkisi yaratırken, yeni ABD Başkanı'nın ilk icraatı 14 Aralık 2016 tarihinde ABD'nin teknoloji devleriyle biraraya gelmek oldu. Manhattan'da yükselen Trump Tower'ın 25'inci katındaki toplantı salonunda Trump da teknoloji devlerine yükseldi: "Ben sizlere yardımcı olmak için buradayım." Toplantıda Google'ın kurucularından Larry Page, Apple CEO'su Tim Cook, Microsoft'un CEO'su Satya Nadella, "yaşayan Tony Stark" olarak görülen Elon Musk ve Intel, IBM, Facebook, Oracle ve Amazon gibi sektör devlerinden "süper star"lar hazır bulundu. Trump'ın övgüde sınır tanımayan sözleri ABD basınında "teknoloji yıldızlarıyla dans" şeklinde yankı buldu.

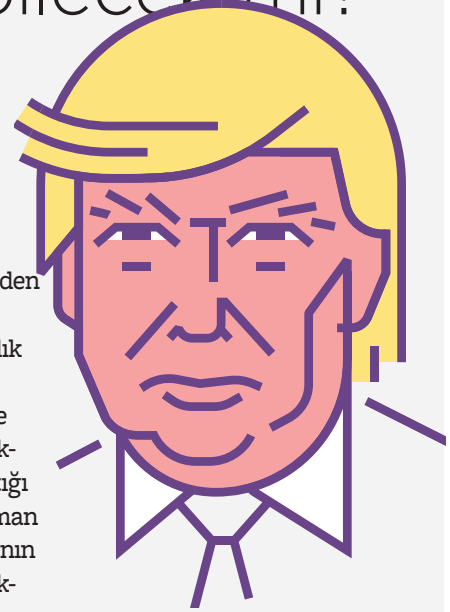
Aslında Trump, "Dünyada sizler gibi hiç kimse yok" derken ifade ettikleri süslü övgü sözlerinden ötesiydi, Trump teknoloji devlerine ABD'ye geri dönün ve burada kalın, "Önce Amerika (America First)" demeye çalışıyordu.

Trump döneminde küresel sistemde hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını kestirmek zor değil. Gelir gelmez uluslararası ticaret anlaşmalarını askıya almaya başlayan, Obama dönemi gerçekleştirilen icraatları birer birer geçersiz kılan Trump her alanda popülist, ve dominant imzasını atmaya kararlı; bundan teknoloji sektörünün de nasibini alacağı aşikâr. Trump politikalarını belli temel öncelikler çerçevesinde şekillendiriyor, bu öncelikler arasında, göçmen karşıtlığı, ABD vatandaşlarına daha çok iş yaratma güdüsü, aşırı maliyet getirdiğini düşün-

düğü küresel sistemden yavaş yavaş ayrılma arzusu ve korumacılık yatıyor. Trump'ın bu öncelikleri de şarjöre yerleştirerek ABD teknoloji sektörüne sıkığı ilk kurşun, 7 Müslüman ülkenin vatandaşlarının ABD'ye göçünü yasaklayan kararnameyi imzalamasıydı. Kararnameye en sert tepki ABD merkezli teknoloji şirketlerinden geldi çünkü güncel konjonktürde, geneli teknoloji devlerinden oluşan Fortune 500 listesinde yer alan şirketlerin yüzde 40'ı göçmenler veya göçmen ailelerin çocukları tarafından kurulmuş durumda.

Göçmen karşı politikalar ve ABD teknoloji pazarının durumu

Piyasaların ve yatırımcıların bu sert tepkisi çok normal ve yerinde. ABD

merkezli sivil toplum kuruluşu Code.org'un araştırmasına göre, ABD'de bilişim sektöründe halihazırda 500 binden fazla açık iş pozisyonu duruyor. Öte yandan her yıl ortalama 43 bin ABD'li, üniversitelerin bilişimle bağlantılı bölümlerinden mezun oluyor. Dolayısıyla, küresel sisteme egemen olan ve dijital gündemi belirleyen ABD teknoloji pazarı çok yoğun şekilde göçmen işgücüne dayanıyor. Pek çok ABD merkezli teknoloji start-up'ında ve bilişim devinde üst düzey pozisyonlarda çalışma

vizesiz sahibi göçmenler yer tutarken, sektörde giriş seviyesi ve ara seviye personel yoğun şekilde agresif, girişken, yaratıcı göçmen milenyalardan oluşuyor ve bu genç kitlenin henüz oturma izni bulunmuyor.

Trump'ın göçmen karşıtı politikalarının, ABD'yi girişim güzergâhı veya iş piyasası olarak gören göçmen teknoloji profesyonelleri için ABD'yi öncelikli hedef ülke olmaktan çıkaracağı korkusu hâkim. Bu korkunun temel sebebi sadece yukarıda bahsi geçen göçmen karşıtı kararname değil. Önümüzdeki dönemde uygulamaya geçmesi muhtemel başka göçmen karşıtı düzenlemeler de ABD'nin dünyanın teknoloji üssü konumunu tehlikeye atıyor. Göç politikalarını hiçbir zaman kısa vadeli ele almamak gerekiyor. Türkiye'nin üç milyona yakın Suriyeliye ev sahipliği yapmayı sürdürdüğü bir dönemde, göçmen entegrasyonu ve uyum meselesi Türkiye'nin gündeminde her zamankinden daha fazla yer teşkil ediyor. Bilimsel çalışmalar, göçmenlerin yerleştikleri ülkeye sağladıkları ekonomik

katkının veya yükün, çok büyük ölçüde o ülkedeki göç politikalarının etkinliğine dayandığını vurguluyor. Bu kapsamda Kuzey Kaliforniya'daki Silikon Vadisi'nde yer alan start-up'ların büyük bölümünün göçmenler tarafından kurulmuş olması, göç çalışmalarında sıkça referans gösterilen başarılı örnekler arasındaydı. Dolayısıyla ABD'de gerçekleşmekte olan bu politika değişiminin, teknoloji odaklı ABD ekonomisine hızlı ve sert ekonomik hasarlar doğuracağını öngörmek mümkün.

Trump'ın giriştiği ticaret savaşları teknoloji sektörünü nasıl etkileyecek?

Trump'ın siyaset anlayışının bir karakteristik özelliği yabancı düşmanlığıyken diğer özelliği ise güvenlik vurgusuna dayalı aşırı korumacılık. Yani Trump ABD'de olanın ABD'de kalmasını, ABD'den uzaklaşmış olanın ise geri dönmesini istiyor. Operasyonlarının çok büyük bölümü deniz aşırı bölgelerde gerçekleşen ABD merkezli teknoloji

Trump'ın şimdiden Apple ile göçmenler konusunda arası bozuk durumda. Trump, ulusal güvenlikle bağlantılı konularda ABD vatandaşlarının teknolojik yollarla muhafaza ettiği kişisel verilere daha etkin şekilde erişebilmenin yollarını arıyor

Ahmet Ceran, İKV Uzmanı

loji devleri için ABD'ye geri dönmek, akıllıca bir seçenek olarak durmuyor. Halihazırda Apple ve Google gibi devasa ölçekli şirketler, ABD dışında gerçekleştirdikleri operasyonlardan daha fazla kazanç sağlıyor. Ayrıca bu durum, ciddi ekonomik külfet doğması halinde, pek çok ülkede şirketlerin teknoloji ticaretinden kendi teknoloji kapasitelerini artırma yoluna gitmelerine yol açabilir. Türkiye'nin de teknoloji üretimini daha planlı ve ciddi şekilde masaya yatırması için kritik bir dönemin bizleri beklediği söylenebilir; belki de köprüden önceki son çıkış.

Trump'ın dışarıda yüksek ticaret bariyerleri, içeride düşük vergiler yoluyla ABD merkezli teknoloji şirketlerini geri döndürme çabasının ne kadar işe

yarayacağını zaman gösterecek. Nitekim Trump'ın korumacı politikalarının teknoloji sektörüne etkisini bir diğer alanda daha göreceğiz: Kişisel verilerin korunması. Trump'ın şimdiden Apple ile bu konuda arası bozuk durumda. Trump, ulusal güvenlikle bağlantılı konularda ABD vatandaşlarının teknolojik yollarla muhafaza ettiği kişisel verilere daha etkin şekilde erişebilmenin yollarını arıyor.

Neticede küresel sistem çok hızlı evriliyor. Bundan birkaç ay önce Brexit ile birlikte Birleşik Krallık teknoloji sektörünün büyük darbe yiyeceği konuşulurken, ABD seçimlerinin ardından Birleşik Krallık teknoloji sektörünün kazançlı çıkabileceği değerlendirilmeleri dolanıyor. Önümüzdeki dönemde Almanya, Fransa ve Hollanda gibi dijital dünyada önemli yeri olan ülkelerde seçimler gerçekleşeceği dikkate alındığında, bu siyaset-teknoloji etkileşimini daha yakından takip etmemiz gerekecek. Bütün bu gelişmeler hem Türkiye hem de yurtdışına açılmayı öngören Türk şirketleri için fırsat teşkil edecektir.